UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Mutuum

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

Et Zephyri caua per calamorum ſibila primum
Agreſtes docuere cauas inflare cicutas:
Inde minutatim dulces docuere querelas,
Tibia quas fundit digitis pulſata canentum,
Auia per nemora ac ſyluas ſaltusq; reperta,
Per loca paſtorum desertaq; deuia ſyluis:
Sic Vnum quicquid paulatim pertrahit ætas.

§ HIEROGLYPHICA.

[Non] immerito *Muſicam*, eamque omnibus numeris abſolutam, [Ae]*gyptij* hieroglyphicum ſignificari tradiderunt: ſiue multi[plicem] vocis varietatem, ſiue delectabilem ſuauitatem, ſiue perti[nacem] ea continuationem admiremur. *Vide Pier. Val lib.23.pag.*

[Eiu]ſdem hieroglyphicum eſt *Cygnus*. Idem ibid. Et *Cicada*, quod [tradi]tur ab eodem. *Pier. Val. l.26.pag.250.*

§ EMBLEMATA.

Muſicam Diis curæ eſſe.

Emblema Andr. Alciati. CLXXXIV.

Locrenſis poſuit tibi Delphice Phœbe, cicadam
Eunomus hanc, palma ſigna decora ſua.
Certabat plectro Sparthyn commiſſus in hoſtem,
Et percuſſa ſonum pollice fila dabant.
Trita fides rauco cœpit cum ſtridore bombo
Legitimum harmonias & vitiare melos;
Tum citharæ argutans ſuauis ſeſe intulit ales,
Quæ fractam impleret voce cicada fidem:
Quæq; allecta ſoni ad legem deſcendit ab altis
Saltibus, vt nobis garrula ferret opem.
Ergo tua vt firmus ſtet honos, ô ſancte, cicada,
Pro cithara hic fidicen æneus ipſe ſedet.

Vide Cantus, & Carmen. Item Poeta.

Mutatio.

§ DEFINITIO: ET ETYMOL.

[M]VTATIO, Græce μεταβολὴ, ῆς, ἡ, & μεταβολικὸς, ῦ, ὁ, mutabilis dicitur. Eſt autem mutatio, quæ eſt in eadem ſpecie alteratio [secundum] magis & minus. *ſec. Ariſt. lib.5. Phyſic.*

[Mut]atum eſſe, eſt pars motus diſcreti, & terminus motus conti[nui. D.] *Thom.1.par.q.53.art.2.*

[Mu]to, a quo ſupradicta veniunt, proprie eſt transferre. Varro, [ſi] *aliquo loco cum omni familia mutes.* Item variare, vnde [muta]re ſententiam dicimus. A muto fit mutabile, quod facile mu[tatur.] *Varium & mutabile ſemper fœmina.* Item immutabi[le, quod] nullo modo mouetur, ac flectitur: commuto pariter, ſimul [muto, &] commutabile: verum commutare verba, litigare. Teren. [...] *hodie tecum commutaturum patrem vnum eſſe ver-[bum.]* [Ex] permuto permutabile, hinc veniunt.

§ POETICÆ SENTENTIÆ.

Virg.3.Georg.

Optima quæq; dies miſeris mortalibus æui
Prima fugit, ſubeunt morbi, triſtisq; ſenectus,
Et labor, & duræ rapit inclementia mortis.

Sen. epiſt.106.

Meliora prætervolant, deteriora ſuccedunt.

Eurip. in Hipp.

Ipſa dies quandoq; parens quandoq; nouerca.

§ SENTENTIÆ PHILOSOPHORVM.

[Mu]tatio neceſſaria ſequitur ex actione agentis. *Auerroes diſpu-[tat.]*

[Mu]tatio nulla poteſt eſſe de non ſubiecto vere ad formam acci[dentalem]: quia materia quæ vere eſt non ſubiecta non poteſt ſumere [forma]m accidentis, niſi prius adepta fuerit formam ſubſtantialem: [cum] eſſe accidentis à ſubſtantia compoſita proficiſcatur. *Albertus [Magn]us 5. Phyſ tract.1.c.2.*

[Mu]tatio nulla poteſt eſſe de non ente ſimpliciter, ad ens ſecun[dum q]uid, vel è conuerſo. *ibid.*

[Mu]tatio non fit, niſi è contrario in contrarium. *in 3. Phyſic. lib.8.* [...]

[Mu]tatio ex non ſubiecto in non ſubiectum eſſe non poteſt, per [acci]dens poteſt. *Alex. de Alex.11. metaph.*

Mutatio nulla perpetua: omnis enim apta eſt natura eſſe ex quo[dam i]n quodam. *8. Phyſic.c.2.tex.86.*

Mutatio alia eſt de ſubiecto in ſubiectum: alia ex non ſubiecto [in] non ſubiectum, alia ex non ſubiecto in ſubiectum, & ſubiectum [dici]tur, quod affirmatione monſtratur, & cum illa, quæ ex non ſub[iecto] in ſubiectum non ſit mutatio, reſtant tres aliæ mutationes: Quæ ſcilicet ex non ſubiecto in ſubiectum ſecundum contradictionem eſt Generatio, quæ ſimpliciter ſimplex, quæ alicuius quædam, & quæ ex ſubiecto, in non ſubiectum, Corruptio. *Ariſt. phyſic. lib.5 cap.1.*

Cum omnis vitæ humanæ mutatio periculoſa eſt, tum qui in præſenti ſtatu nihil quod deſideret habet, is vſitatam ſibi vitæ rationem nulla alia re quam ſtultitia adductus mutat, atque à conſuetis alio transfert, quibus ſi nihil aliud boni adeſt, at profecto firmitate ipſa ignotis præſtant. *Plut. in Numa.*

Mutationes rerum eos qui aliquando plurimum potuerunt, omni potentia exuunt. *Dion. lib.37.*

Omnes rerum mutationes cædem, fugam, aliaque hoſtilia portendunt. *Salluſt. de bello Iugurth.*

Ferenda ſunt regum ingenia, nec vſui crebras mutationes, *Tacit. Annal. lib.12.*

M. Antonio & Pub. Dolabella conſulibus imperium Romanum iam ad Cæſares transferente fortuna varius & multiplex motus ciuitatis fuit, quodque in annua cœli conuerſione fieri ſolet, vt mota ſidera tonent, ac ſuos flexus tempeſtate ſignificent: ſic in Romanæ dominationis, id eſt humani generis conuerſione, penitus intremuit, omnique genere diſcriminum, ciuilibus terreſtribus ac naualibus bellis, omne imperii corpus agitatum eſt. *L. Florus, libro 4. cap.3.*

Curarum aceruos & mutationes varias accidentium principes ipſi quoque vt homines, formidare debent. *Ammian. Marcel. lib.20.*

Sæpe ex leui cauſa magnæ mutationes & ingentes calamitates ortæ ſunt. *Nicet. in Man. Comneno. lib.5.* P.

In bello res in contrarium facile vertuntur: ac quod nemo votis auſus eſſet expetere, ſibive ſpondere, vltro ſe mortalibus nonnunquam offert. *P. Æmyl. lib.4.*

§ APOPHTHEGMATA.

Lycurgus interrogauit cur Spartani toties pugnaturi contra hoſtes caſtra mutarent? reſpondit. Vt eo magis lædamus hoſtem. *Plut. in Lacon.2.apoph.*

Auguſtus Cæſar quodam die venit in ædes, in quibus habitarat Cato Vticenſis, hic cum Strabo, quo Cæſari adularetur, Catonis peruicaciam accuſaret, quod ſibi manus adferre, quam Iulium victorem agnoſcere, maluiſſet: Quiſquis, inquit Auguſtus, præſentem Reipublicæ ſtatum mutari non vult, is & ciuis & vir bonus eſt. Vnico dicto & Catonis memoriam tutatus eſt, & ſibi conſuluit, deterrens, ne quis in poſterum affectaret res nouas. Nam præſens ſtatus non is tantum dicitur, qui tum erat, cum hæc loqueretur Auguſtus: ſed is quoque, qui fuerat tempore conſpirationis in Iulium. Si quidem hæc dictio preſens apud Latine loquentes, ad tria tempora pertinet præteritum, præſens & futurum: vt, Præſentibus non erat contentus: & præſens in tempus emittat, id eſt, in futuram opportunitatem. *Eraſ. Rot. l.4. apoph. ex Suet.*

Tiberius, cum ab amicis interrogaretur, cur non tam facile magiſtratus & præfecturas ſuas mutaret? Reſpondit ſe data hoc opera ſemper feciſſe. Natura enim omnes, qui rerum adminiſtratione præſint, pecuniæ eſſe cupidos, plurimumque ſtudii ad rem magis magisque augendam eos collocare. Cæterum, ſi diutius in magiſtratu verſentur, ſegniores ad quæſtum faciendum fieri. Muſcas enim, ſi longius corporum vlceribus inſideant, minus graues & moleſtas fieri, quippe ſanie vlcerum ad ſatietatem vsque refertas: & cum qui vlceribus ſcateat, durius acceptum afflictumque iri, ſi ſaturis iam repulſis, famelicas alias ad vulnera admittere velit. Nicephorus Calliſtus Eccleſiaſticæ ſuæ hiſtoriæ. *lib.1.c.7.*

Sophronius Pompejopoleos Paphlagoniæ Epiſcopus, cum audiſſet in Synodo Seleuciana Acatij opiniones, & dogmata recenſeri: Si per ſingulos dies, inquit, propriam edere fidem licuerit, veritatis integritas non diu manebit. *Socrates lib.2. Tripartitæ hiſt. c.34.*

Mutuatio, Mutuum.

§ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

MVTVATIO, Græce δάνεισμα, ατος, τὸ, & δανείζω, mutuo dicitur. Mutui datio dicitur ab eo, quod de meo fiat tuum, & ideo ſi non fiat tuum, non naſcitur obligatio. Mutuum dare eſt mutuare: mutuum damus, vt Paulus Iuriſconſultus inquit, non eādem ſpeciem recepturi, quam dedimus, hoc enim commodatum aut depoſitum eſt, ſed idem genus: nam ſi aliud genus veluti pro tritico vinum recipiamus, non erit mutuum. Mutui datio in his rebus eſt, quæ pondere, numero, menſurave conſiſtunt, quoniam in his non idem ſpecie redditur, ſed genere, cum in cæteris rebus aliud pro alio inuito creditore reddi non poſſit: mutuatio autem eſt actus ipſe mutuandi.

Mutuum à fœnore ſic ſeparat Marcellus, quod mutuum ſine vſuris, fœnus eſt cum vſuris. Plautus: *Nam ſi mutuo non potero, certum eſt, ſumam fœnore.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mutuo & Mutuor ita differunt, quod qui pecuniam dat mutuo, is mutuare dicitur: qui vero accipit, is pecuniam mutuatur. Mutuus a, um, pro vicario accipitur. Apuleius *Mutuam tibi operam præſtiti.* Idem: *Fac me mutuo diligas*, doc eſt, viciſſim ames. Venit autem mutuo aduerbium à mutuus.

¶ Biblici Loci.

Mutuum dandum proximo, *Deut.* 15, 8. *Matth.* 5. 4. *Luc.* 6. 35. mutui lex. *Exod.* 22. 14.

Mutua dilectio commendatur à Chriſto, *Ioan.* 15. 12. 17. adhortatio ad eam, 1. *Theſſ.* 4. 9.

¶ Sententiæ Biblicæ.

Mutuatio fructuoſa.

Si vnus de fratribus tuis, qui morantur intra portas ciuitatis tuæ, in terra, quam Dominus Deus tuus daturus eſt tibi, ad paupertatem deuenerit, non obdurabis cor tuum, nec contrahes manum, ſed aperies eam pauperi, & dabis mutuum, quod eum indigere perſpexeris. *Deut.* 15.

Volenti mutuare à te ne auertaris. *Matth.* 5.

Si mutuum dederitis his, à quibus ſperatis recipere, quæ gratia eſt vobis? nam & peccatores peccatoribus fœnerantur, vt recipiant æqualia Mutuum date, nihil inde ſperantes, & erit merces veſtra multa. *Luc.* 6.

Periculoſa.

Mutuabitur peccator, & non ſoluet. *Pſal.* 56.

Et qui accipit mutuum, ſeruus eſt fœnerantis. *Prou.* 22.

¶ Apophthegmata.

Anonymus. Quidam miſerrimos homines eſſe dixit, qui modo rubros, modo pallidos habeant dentes. Notabat autem eos, qui mutuo acceperunt ab aliis: qui, dum mutuum repetitur, … dum vero creditorem viderint, palleſcunt, ne cogantur … dum. *Recit. hoc diſter. apud Suidam.*

Lycurgus dicebat, dignitatem quidem iſtam, qua … facilius mutuo dandum aliquid, in opibus hominum … lam vero, quæ nos ad facilius fidem habendam inducit, … *Stob. ſer.* 35.

Perſeus. Quum cuidam noto daret pecuniam, … in foro apud menſarium. Hanc diligentiam quum amicus … rans diceret: Adeone legaliter Perſee? Scilicet, inquit, … cipiam, nec largiter repoſcam. Fit enim ſæpenumero, … mico bona fide, ſine teſtibus, ac ſyngraphis agunt, … cum eo legibus agere. *Plut.*

Gelon exigebat pecuniam à ſuis ciuibus, quos vbi videret … tuantes, ait ſe petere mutuo: quippe redditurum. Ita volentes … runt, atque ille peracto bello reddidit. Hoc artificio … cunia non deeſſet ad bellum neceſſaria, nec ciues haberet … neuolos. *Plut. in apoph.*

Galba, Quum penulam mutuo à quopiam rogaretur, … ſpondit: Si non pluit, non eſt opus tibi: ſi pluit, ipſe vtar. … *lib.* 4. *c.* 22.

Idem. Cuidam cui cœnaculum perpluebat commodam … penulam, dixit: Non poſſum commodare, nam domi maneo … ficaris, domi maxime opus eſſe penula. Solent … Non poſſum commodare penulam, ipſe exeo, *Eraſ. l.* … *apoph.*

Vide Fœnus, Pecunia. Item Liberalitas.

FINIS LIBRI VNDECIMI.